

Asia: VN/11042/2025

Apuvälinepalveluiden laatusuositus ja valtakunnalliset lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineiden luovutusperusteet 2026 päivitys

Taustakysymykset

Vastaajan taustaorganisaatio

Hyvinvointialue

2.1 Apuvälinepalvelua ohjaavat lait ja säädökset

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

2.1.2 Vammaispalvelulain mukaiset palvelut

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

2.1.3 Kelan ammatillisen kuntoutuksen apuvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

2.2 Apuvälinepalvelut eri asumismuodoissa

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Kommentti: imulaite ei ole kovin yleinen lääkintälaitte ja jättäisimme sen pois esimerkistä.

3 Toimintakyky apuvälinepalvelun perustana

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

4 Apuvälinepalveluprosessi

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

6.1 Potilas- ja laiteturvallisuus

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Kommentti: Korjaisimme esimiehen esihenkilöksi.

Tässä kohdassa ei mainita mitään lääkinnällisten laitteiden asetuksesta (MDR), se mainitaan yhtenä kohtana 2.2.1 listassa mutta voisiko tässä kohtaa viitata myös siihen edes yleisellä tasolla?

Esimerkiksi: Apuvälinepalveluissa tulee huomioida MDR-asetuksen vaatimukset ja noudattaa niiden toteutumista esim. dokumentaation, jäljitettävyyden, laadunhallinnan ja toimintaprosessien osalta.

6.2.1 Hyvinvointialueiden vastuu

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

6.2.2 Apuvälineen omistavan tahon vastuu

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

6.2.3 Apuvälineen käyttäjän vastuu

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Kommentti: ehdotus lisäyksestä 6.2.4. Avustavan henkilön vastuu

- seurata apuvälineen käyttökuntoisuutta, ilmoittaa tai auttaa apuvälineen käyttäjää ilmoittamaan apuvälineen huolto-/korjaustarpeesta luovuttavalle taholle.

6.3 Apuvälineen huolto/korjaus

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

6.4 Apuvälineiden kuljetus

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

6.5 Kaksoiskappale

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

6.6 Apuvälineiden hankintatavat

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Kommentti: Pidämme sinänsä hyvänä seuraavaa kohtaa, koska asiaa joudutaan kohtuullisen usein selvittämään asiakkaiden kanssa: ”Lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineen hankkimiseksi annettavan palvelusetelin arvon tulee olla sellainen, että sillä voi hankkia asiakkaan yksilöllistä tarvetta vastaavan tavanomaisen apuvälineen. Asiakas saa kuitenkin halutessaan hankkia palvelusetelin arvoa kalliimman apuvälineen, jolloin hänen tulee itse maksaa valitsemansa apuvälineen hinnan ja palvelusetelin arvon välinen hinnan ero. Siinä kuitenkin käsite ”yksilöllistä tarvetta vastaava tavanomainen apuväline” kaipaisi tarkennusta, esimerkiksi ”yksilöllistä tarvetta vastaava, toimintakykyä riittävästi tukeva apuväline”.

7 Oppaassa käytetyt käsitteet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Kuluttajatuote: erinomaista, että tämä on otettu mukaan. Ehdotamme, että pääsääntöistä-sana jätetään lauseesta pois. ”Kuluttajatuotteita ei luovuteta lääikinnällisen kuntoutuksen apuvälineinä, jos asiakkaan toimintakyky...”

Asia on hyvin ajankohtainen, kun nykyisin verkkokauppojen tarjonta ulottuu jopa exoskeletoniin asti eikä määrittely ole aina helppoa. Ehdotamme täsmennystä ja seuraavassa pohdintaa kuluttajatuotteen käsitteestä ja ehdotettuja täsmennyksiä määrittelyyn: Kuluttajatuote on yleiseen hyvinvointiin, lyhytaikaisten oireiden lievitykseen tai arkielämän helpottamiseen suunniteltu tuote, jota ei ole ensisijaisesti tarkoitettu sairauden hoitoon tai toimintakyvyn parantamiseen lääketieteellisessä mielessä. Se on vapaasti saatavilla vähittäismyynnistä tai verkkokaupoista ilman terveydenhuollon ammattilaisen arviointia tai määräystä, eikä se kuulu lääikinnällisten laitteiden sääntelyn (MDR 2017/745) piiriin, vaan sitä säätelevät yleiset kuluttajaturvallisuuslait. Kuluttajatuotteita ei luovuteta lääikinnällisen kuntoutuksen apuvälineinä, vaan niiden hankinta on henkilön omalla vastuulla, jos (tuote on saatavilla kohtuulliseen hintaan ilman merkittävää taloudellista rasitetta ja) se vastaa riittävästi ja turvallisesti käyttäjän tarpeisiin. Terveydenhuollon ammattilainen tekee aina yksilöllisen tarvearvion ja arvioi tutkitun tiedon perusteella, onko kyseessä lääketieteellisesti välttämätön apuväline vai henkilökohtaiseen valintaan perustuva tuote, jolle ei ole selkeää lääketieteellistä näyttöä toimintakyvyn parantamisesta kyseisen sairauden tai vamman hoidossa. Kun kuluttajatuote on riittävä toimintakyvyn tukemiseen, ei kyse ole varsinaisesta lääikinnällisestä kuntoutuksesta. Terveydenhuollon järjestämisvastuulle kuuluva apuväline luovutetaan vain, jos se on välttämätön toimintakyvyn ylläpitämiseksi ja kuluttajatuote ei vastaa riittävästi lääketieteellistä tarvetta esimerkiksi puuttuvien yksilöllisten ominaisuuksien vuoksi. Epäselvissä tilanteissa apuväline voidaan myöntää määräaikaisena kokeiluna, jolloin sen tarve ja luovuttaminen lääikinnällisenä apuvälineenä vahvistetaan vasta, jos kokeilu osoittaa objektiivista ja lääketieteellisesti perusteltua hyötyä toimintakykyyn.

04 03 33 Hengitystieortoosit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Kommentti: Näiden välineiden (apneakoiskojen ja CPAP-laitteiden) osalta tulisi pohtia, kuuluvatko ne lainkaan lääkinällisen kuntoutuksen apuvälineiden luokitteluun, koska ne ovat hoitovälineitä, joilla hoidetaan sairautta eikä niillä kuntouteta ketään. Näistä tulisi myös voida periä potilaalta maksua (ainakin omavastuu, vrt. muiden sairauksien lääkehoidot).

Kappaleet ja luovutusperusteet eivät ole selkeitä ja ymmärrettäviä, tai ainakaan yksiselitteisiä.

Sanotaan, että ”apneakisko voidaan luovuttaa lääkinällisen kuntoutuksen apuvälineenä keskivaikeaan ja vaikeaan uniapneaan asiakkaalle, jolle kisko on ensisijainen esteetöntä hengittämistä tukeva laite ja asiakkaan BMI on $\leq 35 \text{ kg/m}^2$ sekä AHI on $> 15/\text{h}$ ”. Tässä mahdollistetaan valinta, halutaanko potilaalle luovuttaa kisko vai ei, kun sanamuoto on ”voidaan luovuttaa”. Ehdottamme että tässä lukisi ”apneakisko luovutetaan...”, jolloin se ei mahdollista hoitavan tahon harkintaa asiassa. Toinen kommentti tähän kappaleeseen koskee sanamuotoa ”kisko on ensisijainen esteetöntä hengittämistä tukeva laite”. Keskivaikeassa uniapneassa, tai varsinkaan vaikeassa uniapneassa, apneakisko ei ole ensisijainen hoitomuoto, vaan CPAP-hoito on ensisijainen hoitomuoto. Jos tässä haetaan sitä, että potilaalle annetaan maksutta vain apneakisko eikä CPAP-laitetta (syystä tai toisesta), eli että potilas ei saa molempia laitteita, se pitäisi muotoilla jotenkin täsmällisemmin.

Kappale ”Mikäli potilaalla on huomattavaa väsymystä tai muita uniapnean oireita, jotka eivät selity muilla tekijöillä, tulee uniapneakiskoa harkita lääkinällisen kuntoutuksen apuvälineenä keuhkolääkärin konsultaation jälkeen, vaikka AHI $\leq 15/\text{h}$.” on mielestäni hyvä lisäys, tätä ei tainnut aiemmin olla. Uniapneakisko voi olla ensisijainen hoitomuoto nimenomaan lievässä uniapneassa, joten on hyvä, että heille mahdollistetaan tämä hoito samoilla periaatteilla kuin vaikeampaan uniapneaan. Ongelma on kuitenkin tuo sanamuoto ”tulee uniapneakiskoa harkita”, eli se mahdollistaa jälleen sen, että säästöpainissa voidaan harkita olla antamatta kiskoa lääkinällisen kuntoutuksen apuvälineenä. Ehdotamme sanamuodoksi ”tulee uniapneakisko luovuttaa lääkinällisen kuntoutuksen apuvälineenä keuhkolääkärin konsultaation jälkeen”.

04 06 06 Tukisukat ja tukihihat käsivarsille ja jaloille ja muille kehon osille

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Kommentit:

Tukisukkien luovutusperusteissa ”keskivaikean tai vaikean” posttromboottisen oireyhtymän aiheuttaman turvotuksen hoitoon on osaltaan vaikeasti lukijalle aukeava mikäli ei ole tietoinen vaikeusasteen luokittelusta, ja määrittelyssä voisi olla hyödyllistä viitata esimerkiksi vaikeusasteen yleisimpään menetelmään (Villalta Scale) samalla tavalla kuin laskimovajaatoiminnan CEAP-luokitukseen viitataan, jotta apuvälinetarvetta arvioiva taho voi arvioida mahdollista luovutusperusteiden täyttymistä ja huomioidaan vaikeusasteen arvioimiseksi tarvittavat tiedot. Oppaan kohtaan ”tukisukat luovutetaan keskivaikeasta tai vaikeasta posttromboottisesta oireyhtymästä aiheutuvan turvotuksen hoitoon, kun kliinisinä merkkeinä on turvotuksen lisäksi ihon induraatio, hyperpigmentaatio, punoitus ja/tai laskimohaava.” ehdotamme täsmennystä ” Tukisukat luovutetaan keskivaikeaksi tai vaikeaksi posttromboottiseksi oireyhtymäksi luokitellun (esimerkiksi Villalta Scale käyttäen) turvotuksen hoitoon, kun kliinisinä merkkeinä on turvotuksen lisäksi ihon induraatio (kudoksen kovettuminen), hyperpigmentaatio, punoitus ja/tai laskimohaava.”

”Laskimoperäiset turvotukset: Yläraajojen osalta luovutuksen perusteena on merkittävä toimintakykyä haittaava turvotus ” kaipaa mielestämme täsmennystä. Mielestämme merkittävän tulisi olla objektiivisesti havaittava/mitattava turvotus, jonka muutosta voidaan havainnoida.

”Yleistä luovutuksesta -kohdassa ”Esimerkiksi tukituotteiden ympärivuorokautinen käyttö, raajan merkittävä volyymin muutos tai suuri kokonaisvolyyymi, erityisen vaikea imutieperäinen turvotus tai työstä johtuvat syyt voivat olla yksilöllinen peruste luovuttaa luovutusperusteista poikkeava määrä tukituotteita” mielestämme voisi jättää ”ympäri vuorokautinen käyttö” -perusteen pois. Käsitksemme mukaan ympärivuorokautinen käyttö mahdollistuu ja tukituotteiden ominaisuudet säilyvät luovutusperusteiden mukaisella myöntömäärällä 3 kpl tukituotetta vuodessa.

”Lääketieteelliset syyt” – otsikko sijoittuu hämmentävästi tekstissä ja on vaikea ymmärtää, mihin se liittyy. Sillä haluttaneen selventää edellisessä osiossa mainittua lääketieteellistä syytä luovuttaa tarrakiinnitteisiä tukisidoksia. Tekstin jäsennystä tulisi tarkentaa.

Yksilölliseksi luovutusperusteeksi poiketa tavanomaisesta lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineiden luovutusmäärästä esitetään myös ”työstä johtuvat syyt”. Yleisesti työ- tai harrastustarvetta ei kuitenkaan muiden apuvälineiden kohdalla pidetä lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineiden luovutusperusteena ja esimerkiksi erityisjalkineiden osalta myös erikseen mainitaan ” Työturvallisuuden kannalta välttämättömät erityisjalkineet kustantaa ensisijaisesti työnantaja.” Täten jos tälle lisäykselle ei ole painavaa syytä, suosittelemme maininnan poistoa oppaasta. Mikäli erityisesti tukitekstiileissä, nähdään että ylimääräisten apuvälineiden luovutus työhön on lääkinnällisenä kuntoutuksena perusteltu, mitkä työympäristön/työtehtävien seikat ovat sellaisia, että ylimääräisten tukitekstiilien apuvälineen luovutus on lääkinnällisen kuntoutuksen tehtävä, mitkä tällöin ovat luovutettavat määrät. Mielestämmei työhön liittyvät ylimääräiset apuvälinetarpeet olisi kuitenkin johdonmukaisempaa linjata joko kelan ammatillisen kuntoutuksen vai yhdenvertaisuuslakiin perustun työnantajan vastuulle.

06 Ortoosit ja proteesit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Kommentti: Teksti ” Diabeetikoilla huomioidaan lisäksi riskiluokitus (riskiluokka 2, suojatunto puuttuu ja jalassa on rakennevirhe tai riskiluokka 3, aiempi jalkahaava tai amputaatio). Mikäli

asiakkaalla on avoimia haavoja, tulee ne hoitaa ennen kuin erityisjalkineiden arviointi ja luovuttaminen on mahdollista” sijoittuu siten, että on vaikea hahmottaa, koskeeko se pohjallisia ja erityisjalkineita, vai vain jälkimmäisiä?

Ehdotamme myös tarkennettavaksi, kuinka riskiluokitus tulee huomioida? Tuleeko kuitenkin tekstissä edellä olevien perusteiden täytyä, etenkin toimintakykylähtöisyyden, jolloin vain hoidollisesta syystä ja diagnoosilähtöisesti jalkineita/pohjallisia ei luovuteta?

06 15 Toiminnalliset hermo-lihasstimulaattorit ja hybridiortoosit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

- Arvioinnin ja luovutuksen edellytykset:
- Ehdotamme lisättäväksi: Asiakkaan spastisuuden lääkehoidon kokonaisuus on arvioitu ja siihen on tarvittaessa tehty muutoksia (isoin osa asiakkaista on MS-potilaita).
- Luovutettavalla apuvälineellä saavutetaan yksilöllisen arvioinnin ja mittausten perusteella todettu merkittävä toimintakyvyn edistyminen ja toiminnallinen kävelykyky vaihtelevissa toimintaympäristöissä.
- Ehdotamme: Asiakkaan kanssa on määritelty selkeät, konkreettiset ja mitattavat tavoitteet apuvälineen käytölle (esim. GAS menetelmä tai vastaava tavoiteasettelu), ja niiden saavuttamista arvioidaan arviojakson aikana.
- Ehdotamme: Apuvälineen käytön arvioidaan olevan kestävä ja tarkoituksenmukaista asiakkaan toimintakyvyn ennusteen huomioiden (ei vain lyhytaikainen tai harjoitteellinen hyöty).
- Ei saa olla käyttöä estäviä ääreishermoston vaurioita
- Ehdotamme lisättäväksi: lonkan lihaksiston toiminnan tulee olla riittävä koukistuksen ja ojennuksen osalta riittävän askeleen edellyttämän maavaran saavuttamiseksi
- Ei saa olla vasta-aiheita laitteen käytölle.
- Ehdotamme: Käyttäjällä ei ole merkittäviä ihotuntoon tai kivun hahmottamiseen liittyviä puutoksia, jotka estäisivät turvallisen sähköstimulaation käytön

- Kävelyn laadun arvioinnissa voidaan tarvittaessa hyödyntää kävelyanalyysilaboratoriota. Muutosehdotus: Arvioinnissa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan kävelylaboratoriota kävelyn rakenteen esille saamiseksi.
- Kävelymatkan merkittävä lisääntyminen tukee luovuttamista
- Ehdotamme lisättäväksi: kävelyn turvallisuuden arvioiminen, kaatumisten väheneminen tukee luovuttamista

06 18 Yläraajan proteesit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

06 24 Alaraajan proteesit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

06 30 03 Peruukit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Kommentti: Mielestämme päähine/turbaani voidaan rinnastaa kuluttajatuotteeksi, eikä sitä luovuteta lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineenä.

Pohdimme, miksi maininta kuituhiusperuukista on poistettu. Se on kuitenkin se vakiomallinen peruukki. Lopussa mainitaan palveluvalikoimasta poikkeava peruukki, tarkoittaako se siis muuta kuin vakiomallinen; näissä olisi hyvä yhtenäistää termistö.

Ehdotamme tarkennusta kohtaan ”esim. allergia/työolosuhteet”: lääketieteellisesti todettu allergia peruukin materiaalille, ja työolosuhteista; esim. työskentely vakiomallisen peruukin kanssa aiheuttaa vaaratilanteen (kuituhiusperuukki sulaa kuumassa tms). Ehdotamme, että kuvataan täsmällisemmin minkä tasoista ongelmista puhutaan.

09 09 Pukeutumisen ja riisuutumisen apuvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

09 12 WC-apuvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

09 33 Peseytymis-, suihku- ja kylpyvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Kommentti: ”Matkasuihkutuoli (kokoon laitettava WC- ja suihkupyörätuoli), voidaan lainata yksilöllisen tarvearvioinnin perusteella lyhytaikaiseen käyttöön (esim. työ – tai lomamatkojen ajaksi), kun peseytyminen / wc-toiminnot eivät asiakkaan sairauden tai vamman vuoksi alentuneen toimintakyvyn vuoksi onnistu ilman apuvälinettä.” Tämä on mielestämme ristiriidassa muihin apuvälineisiin nähden (tarpeen ei tarvitse olla päivittäinen ja pitkäaikainen); työ- ja lomamatka perusteeksi ei ole mielestämme luovutusperusteiden peruslähtökohdan mukainen ja tarvitsijoita voisi olla tällä perusteella valtavasti. Lisäksi Suomeen tuotavien matkasuihkutuolien valikoima on suppea (2 eri versiota) ja ne ovat melko toimimattomia ja edellyttävät melko hyvää toimintakykyä esim. istumatasapainon osalta. Esitämme tämän kohdan poistamista.

12 08 Valkoiset kepit ja tukikepit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Kommentti: ”12 08 03 valkoiset kepit” tulisi mielestämme muuttaa ”Suuntautumiskepit ja merkkikepit”. ”Pitkät tunnustelukepit, jotka helpottavat suunnistautumista ja reitin tunnistusta kävelyn aikana.” ehdotamme muutettavaksi: ”Tunnustelukepit, jotka auttavat suuntautumaan sekä mahdollistavat maaston tunnustelemisen ja esteiden havaitsemisen liikkumisen aikana. Kepit toimivat merkinä näkövammaisuudesta. Väline voidaan luovuttaa näkövammaiselle henkilölle kävelyn liikkumisen apuvälineeksi.”

12 08 06 Valkoiset tukikepit: ”Valkoiset kävelykepit, joiden päätarkoitus on ilmaista näkövammaisuus muille ihmisille. Väline voidaan luovuttaa näkövammaiselle henkilölle kävelyn apuvälineeksi.” ehdotamme muutettavaksi: ”Väline voidaan luovuttaa näkövammaiselle henkilölle liikkumisen apuvälineeksi. Kepit toimivat merkinä näkövammaisuudesta.”

120809 Käsityksemme mukaan rannetuet ja heijastimet ovat kuluttajatuotteita ja itse ostettavissa. Luovutetaanko jossakin rannetukia, kahvoja ja heijastimia? Sitten vähintään pitää lisätä harkinnan mukaan.

12 23 Pyörätuolit, lisävoimalliset

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

12 24 09 Käsikäyttöisten pyörätuolien lisävoimalaitteet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

15 Kotielämän ja siihen osallistumisen apuvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

22 03 03 Valonsuodattimet (absorptiolasit)

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Kommentti: ”Välineet, jotka läpäisevät vain tiettyjä valon aallonpituuksia ja suodattavat ei-toivotut pois” ehdotamme muotoon ”Välineet, jotka läpäisevät vain tiettyjä valon aallonpituuksia ja suodattavat häikäisyä aiheuttavan valon pois”.

Ehdotamme, että lauseesta ”Silmäsairauden (esim. albinismi, retinis pigmentosa, glaukooma, aniridia, diabeettiset silmänpohjamuutokset) aiheuttaman voimakkaan häikäisyherkkyyden perusteella näkövammaiselle voidaan luovuttaa suodattavat linssit alan erikoislääkärin tekemän tarvearvioinnin perusteella” korjataan ”suodattavat linssit” muotoon ”valoa suodattavat lasit”.

22 03 06 Silmälasit ja piilolinssit

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Ehdotamme, että tekstin alusta kohdasta ”Linssit, jotka mahdollistavat näön tarkentamiseen. Kohtaan sisältyvät esim. silmälasien kehykset ja älylasit.” poistettaisiin kohta älylasit, koska älylaseja ei luovuteta perusselvitykseen toistaiseksi ja asia on tekoälytyöryhmän selvityksen alla (tietoturvariski).

Ehdotamme lisättäväksi: Linssien luovutuksessa noudatetaan alueellisia sovittuja käytäntöjä tai luovutetaan kilpailutettuja tuotteita.

22 03 09 Suurentavat lasit, linssit ja linssikokoonpanot

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Kommentti: Tulostuksen erikoisohjelmat, ks. 22 39 12. Kuuluuko tämä tähän kohtaan?

22 03 09 02 Suurennuslasit valolla ehdotamme lisättäväksi: Luokkaan sisältyvät esim. varrelliset tai jalustalla olevat suurennuslasit.

22 03 12 Kiikarit ja kaukoputket-kohtaan ehdotamme korjaukset: Välineet, joiden avulla suurennetaan kaukana tai lähellä sijaitsevat kohteet ja jotka on tarkoitettu yhdelle tai kahdelle silmälle. Kohtaan sisältyvät esim. yhden tai kahden silmän kiikarisilmälasi kiikarilasit.

22 03 18 Suurennuslaitteet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Ehdotamme täsmennettäväksi: Näkövammaiselle asiakkaalle voidaan luovuttaa pöytämallinen suurennuslaite ja/tai kannettava elektroninen suurennuslaite, kun muut optiset apuvälineet eivät riitä normaalikokoisen tekstin lukemiseen ja apuväline on välttämätön itsenäisen ja päivittäisen toiminnan kannalta... Suurennuslaitteita luovutetaan asiakkaalle pääsääntöisesti yksi. Yksilöllisen harkinnan perusteella voidaan alakoululaiselle luovuttaa elektroninen suurennuslaite kouluun ja kotiin.

22 03 18 02 Kannettavat suurennuslaitteet Mukana kuljetettavat elektroniset suurennuslaitteet, joissa on kamera ja näyttö samassa kokoonpanossa.

22031803 pöytämalliset suurennuslaitteet, joissa on kamera, näyttö ja/tai lukutaso.

22 06 Kuulon apuvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Kommentit

22 06 Kuulon apuvälineet ”Tavoitteena on molempien korvien eli binauraalikuulon saavuttaminen. Kuulokojeen luovuttamisen perusteena¹ on mahdollisimman hälyttömässä olosuhteissa tutkittu äänesaudiometria, jossa on määritetty paremman korvan puhealueen (0,5, 1, 2, 4 kHz) kuulokynnysten keskiarvo (dB HL). Erytistilanteissa käytetään vastaavia tietoja huonommasta korvasta.”

Kommentti:

Teksti korostaa yhtä apuvälinettä (1 kuulokoje vs 2) ja yhden korvan kuuloa. Tavoitteena kuitenkin binauraalien, kahden korvan kuuleminen. Teksti tulisi muotoilla siten että binauraalisuus kuuulemisessa on ensisijainen tavoite. ” paremman korvan puhealue tulisi korvata: molempien korvien puhealue”

22 06 01 ”Sisäkorvaistutteen (implantit) Leikkauksella sisäkorvaan asennettu implantti, johon liitetään ulkoinen osa, joka muuntaa äänen sähkösignaaliksi ja välittää sen implanttiin, joka välittää sen kuulohermoon. Sisäkorvaistutetta voidaan käyttää, kun kuulokojeen avulla saatava akustinen vahvistus ei riitä puheen ja kuulon varaiseen kommunikointiin.”

Kommentti:

Tämä kohta korostaa vanhaa käsitystä sisäkorvaistutteen käytön indikaatioista, jolloin kuulotaso on jo niin heikko, että toimintakyky on heikentynyt merkittävästi. Vaihtoehto esim. ”Sisäkorvaistutetta voidaan käyttää, kun kuulokojeen avulla saatava hyöty kuulonvaraiseen kommunikaatioon jää (oleellisesti) heikommaksi kuin odotettu kuntoutustulos sisäkorvaistutteella. Sisäkorvaistuttekuntoutuksella pyritään estämään merkittävä kuulonvaraisen toimintakyvyn heikkeneminen”

22 06 27 ”Kuulon apuvälineiden lisävarusteet Kohtaan sisältyvät esim. audioliitännät, silmälasihin kiinnitettävät välineet, kuulokojeiden kauko-ohjaimet, ohjelmat, erityiskäyttöön tarkoitettut paristot, ladattavat akut ja laturit.”

Kommentti:

Sisäkorvaistute puheprosessoreissa käytetään erityisiä paristoja uimasuojan kanssa, mikäli ei akkua haluta käyttää. Nämä paristot ovat myrkyllisiä (elohopea). Ristiriita uimasuojan käytössä lapsille vs. myrkyllinen paristo. Tulisi velvoittaa vain akun käyttöön, jos sisäkorvaistutetta käyttävälle lapselle on luovutettu uimasuoja.

Erytyiskäyttöön tarkoitettu paristo ei määriy käyttäjämäärän mukaan. Sisäkorvaistute vs. kuulokoje. Mikäli lisävarusteena luovutetaan paristo sisäkorvaistute käyttäjälle, tulisi näin toimia myös kuulokojetta käyttävän kanssa. Molempien laitteiden paristoja saatavissa yleisesti, eli saatavuus ei ole merkitsevä tekijä. Oleellista että kuntoutusmodaliteetti ei vaikuta apuvälineen lisävarusteiden luovutus perusteisiin.

22 06 27 Kuulon apuvälineiden lisävarusteet

”Kauko-ohjain voidaan luovuttaa asiakkaalle, joka ei pysty perussairauden, huonontuneen motoriikan tai huonontuneen tuntoaistin takia käyttämään kuulokojeessa olevia säätimiä / ohjelma”

Kommentti:

Peruste on mielestämme harhaanjohtava. Mikäli kuntoutuja ei pysty itsenäisesti edellä mainittuihin toimiin, ei hän pysty päivittäisiin käyttäjälle kuuluviin kuuloapuvälineen puhdistus- ja huoltotoimiin. Tällöin apuväline ei ole yksilöllisesti ja oikein perustein kuntoutujalle luovutettu.

22 13 21 Daisy-soittimet ja e-kirjojen lukijat

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Kommentti: Ehdotamme että otsikko ”Daisy-soittimet ja e-kirjojen lukijat” muutetaan Kuuntelu ja nauhoituslaitteet, ja edelleen lisätään ”Kohtaan sisältyvät välineet, jotka toistavat ja nauhoittavat ääntä esim. Daisy-soitinten ja e-kirjojen lukuohjelmat.

22 29 Merkinanto-, hälytys- ja paikannusvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Kommentit:

22 29 Merkinanto-, hälytys- ja paikannusvälineet

”Tavanomaisia kuluttajatuotteena saatavia hälytysjärjestelmiä ei luovuteta lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineitä.”

Kommentti:

Kohta käsittelee lähtökohtaisesti kuntoutujan vakituiseen asuntoon kiinteästi asennettavia välineitä. Kuluttajatuotteina saatavia laitteita ei luovuteta.

Ristiriita: Ainakin tarjotin herätyskelloja (ja itkuhälyttimiä) saatavissa täysin samoina kuluttajatuotteina. Nämä tuotteet käytännössä erillisiä laitteita eivätkä ole kohdassa 22 29 mainittuja yksittäisen yhtenäisen hälytysjärjestelmän osia.

Ehdotus poistetaan kohta: Kuluttajatuotteina saatavia laitteita ei luovuteta.

22 39 05 Tuntoaistiin perustuvat näytöt

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Kommentti: ”Välineet, jotka esittävät esim. tietokoneessa olevaa tietoa niin, että sitä voi tulkita tuntoaistin avulla. Kohtaan sisältyvät esim. pistekirjoitusnäytöt ja taktiilinäytöt.” Mitä tarkoitetaan taktiilinäytöllä, onko sama asia kuin pistenäyttö vai onko jokin muu laite?

Ehdotamme lisättäväksi ”Pistenäyttö on tiedonsaannin ja kommunikoinnin apuväline.” Tuntoaistiin perustuvat näytöt voidaan luovuttaa yksilöllisen harkinnan mukaan, kun asiakkaalla on riittävät pistekirjoitustaidot ja apuväline on välttämätön itsenäisen ja päivittäisen toiminnan kannalta.”

22 45 Suunnistautumisvälineet

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

Kommentti: Äänimajakoiden kauko-ohjaimet: Miksi luovutusperusteissa on julkisten tilojen (rakennusten, kaupunkitilojen, suojateiden) äänimajakoiden kauko-ohjaimet. Ne ovat julkisten palveluiden ja yritysten asentamia esteettömyyden parannuksia. Eikö apuvälineen asentajan/tilaajan tulisi tarjota välineet laitteidensa käyttöön? Niitä ei ole asennettu henkilökohtaisina apuvälineinä. Pieniä äänimajakoita ei edes tällä hetkellä saa mistään.

24 06 Apuvälineet pakkausten käsittelyyn

Ovatko kommentoitavat kappaleet ja luovutusperusteet selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei kommentoitavaa

Mikäli vastasit että ei, niin tee tähän ehdotus tekstin selkeyttämiseksi

-

Poistettavaksi ehdotettavat luokat

Poistetaanko apuvälineluokka 09 09 06 Kenkälusikat ja saapasrengit?

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 09 09 09 Vaatepitimet

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 09 42 06 Sähköhammasharjat

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 06 01 Siivuttajat ja leikkurit

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 06 04 Juustohöylät

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 06 05 Raastimet

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 06 06 Hakkurit

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 09 02 Kuorimaveitset

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 09 04 Siemenkodon poistimet

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 15 03 12 Leivontavälineet

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 15 06 09 Astiankuivaustelineet

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 15 06 15 Tiskiliinan vääntimet

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 15 09 18 01 Ruokalautaset

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 15 15 21 01 Yleissakset

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 24 06 03 Avaajat

Kyllä

Poistetaanko apuvälineluokka 24 06 06 Putkilonpuristimet

Kyllä

Lähteenmäki Riikka

Pirkanmaan hyvinvointialue - Eeva Torppa-Saarinen, sosiaali- ja terveysjohtajan varahenkilö